

Pledge over Bank Account

Hesap Rehni

ABSTRACT

It is seen in today's globalized world that the relationships between parties are viewed as less trust-oriented than before due to the improvement and expanding nature of the debt-creditor liaisons. In this respect, law has offered different types of warranties for parties to secure themselves by securitizing their assets and claims in these particular debt-creditor relationships. The pledge over bank account, in other words pledge of a banking deposit has arisen from this necessity. Generally, in pledge over bank accounts, the creditors put the debtors' bank accounts in pledge in order to secure its credit. In practice, as the credit side can be a person, it can also be a bank due to the increase in the amount of loan relationships between people and banks.

KEYWORDS: Pledge Over Bank Account, Pledge of Debt, Depositor, Foreclosure of Pledged Property

ÖZET

Günümüzün globalleşen dünyasında gelişen ve yaygınlaşan borç ilişkilerinden dolayı taraflar arasındaki ilişkinin eskisi kadar güven odaklı olmadığı görülmektedir. Bu minvalde, tarafların kendilerini güvence altına almaları için hukuk düzeni, farklı teminat türlerini ortaya çıkarmıştır. Hesap rehni, diğer bir deyişle mevduat rehni de bu ihtiyaçtan doğmuştur. Hesap rehninde genel olarak alacaklı taraf, alacağını teminat altına almak için borçlunun banka hesaplarına rehin koymaktadır. Uygulamada alacaklı taraf herhangi bir kişi olabileceği gibi kredi ilişkilerinin artmasından dolayı bankalar da olabilmektedir.

ANAHTAR KELİMELER: Mevduat Rehni, Alacak Rehni, Mevduat Sahibi, Rehnin Paraya Çevrilmesi

I. INTRODUCTION

THE DEPOSIT IS DEFINED AS “MONEY ACCEPTED BY ANNOUNCING TO THE PUBLIC, VERBALLY OR IN WRITING OR IN ANY MANNER, IN RETURN FOR OR WITHOUT A CONSIDERATION OR TO BE RETURNED ON A CERTAIN DATE OF MATURITY OR WHENEVER IT IS DEMANDED” IN THE ARTICLE 3 OF THE BANKING LAW NUMBERED 5411, (“BL”). Therefore, when a person opens a bank account by means of depositing money which also indicates that there has been a deposit account agreement between the depositor and the bank, a simple debt-creditor relationship emerges between that person and the bank. In this manner, the creditor of this debt-creditor relationship is the depositor of the bank account.

From this point of view, the pledge over bank account that has been put in by the bank in order to secure his credit emerged from the debt-creditor relationship, which is generally a loan relationship, can be considered as a type of pledge of debt. Hence the bank pledges its own debt to the depositor.

Hereby with this study, the legal status of pledge over the bank account and characteristics of pledge over the bank account are determined, the benefits and interests of pledger and pledgee regarding the pledge relationship are evaluated, the issue of how pledge relationship on the bank account is established and terminated by taking the subjects of pledge over bank account and pledge of debt as a reference are handled.²

II. WHAT IS PLEDGE OVER BANK ACCOUNT?

A. The Definition of Pledge over Bank Account

Pledge, as a type of real security, enables pledgee to foreclose without any sort of permission from the pledger when the pledger is in breach of contract by failing to complete the discharge of debt.³ The term pledge is extensively handled under the Turkish Civil Code⁴ (“TCC”) numbered 4721. Pledge over bank account, in other words pledge of a banking deposit, describes the pledge created by the depositor of deposit agreement for the interest of the bank as the debtor of the deposit agreement in order to secure the claims deriving from another contractual relationship between the depositor and the bank in which the bank is the creditor.

In the article 61 of BL “With the reservation of the pro-

I. GİRİŞ

5 411 SAYILI BANKACILIK KANUNU’NUN (“BANK”) 3. maddesinde mevduat “Yazılı ya da sözlü olarak veya herhangi bir şekilde halka duyurulmak suretiyle ivazsız veya bir ivaz karşılığında, istendiğinde ya da belli bir vadede geri ödenmek üzere kabul edilen para” şeklinde tanımlanmıştır. Dolayısıyla, bu tanımdan yola çıkarak bir kimse bankaya para yatırmak suretiyle bir mevduat hesabı açtığından yani banka ile bir mevduat hesabı sözleşmesi akdettiğinde, bu kimse ile banka arasında bir borç ilişkisi doğmaktadır. Bu borç ilişkisinde alacaklı taraf ilgili maddede de belirtildiği üzere, mevduat sahibi olacaktır.

Bu noktadan hareketle, bankanın söz konusu mevduat sahibi ile arasındaki başka bir borç ilişkisinden genellikle de kredi ilişkisinden doğan alacağını teminat altına almak amacıyla kişinin kendi uhdesindeki mevduata rehin koyması, bir nevi alacağın rehnidir. Nitekim banka, mevduat sahibinin kendisinden olan alacağına rehin koymaktadır.

İşbu çalışmamızda da, hesap rehninin hukuki niteliği, özellikleri tespit edilmiş, rehin alan ve rehin verenin bu rehin kapsamındaki menfaatleri belirtilmiş, hesap rehninin kurulması ve sona ermesi hususu hesap rehni, alacağın rehni müessesesi referans alınarak ele alınmıştır.²

II. HESAP REHNİ NEDİR?

A. Hesap Rehninin Tanımı

Bir aynı teminat türü olan rehin müessesesi, borçlunun borcunu ifa etmemesi durumunda alacaklıya, borçlunun herhangi bir şekilde rızasını almaksızın, rehin konusu malvarlığı değerinin satımından elde edilecek satış bedeli ile alacağını tahsil etmesine imkan vermektedir.³ Rehin kapsamı, 4721 sayılı Türk Medeni Kanunu⁴’nda (“TMK”) geniş bir şekilde ele alınmıştır. Hesap rehni diğer bir deyişle mevduat rehni, mevduat hesabı sözleşmesi gereğince borçlu durumunda olan bankanın, mevduat sahibi ile arasındaki başka bir borç ilişkisinden doğan alacağını teminat altına alması için, alacaklı konumundaki mevduat sahibinin bu alacağı üzerinde kurduğu rehni ifade etmektedir.

BanK’nun 61. maddesinde “4721 sayılı Türk Medenî Kanununun rehinlere ve hapis hakkına, 818 sayılı Borçlar Kanununun alacağın devir ve temlikine, takasa dair hü-

visions set forth and the authorizations provided and obligations imposed by the Turkish Civil Code No. 4721 of pertaining to pledges and general liens, and by the Debts Law No. 818 pertaining to the transfer and assignment of claims and exchange, as well as other provisions of these laws and other laws; the rights of account holders to withdraw their deposits and participation funds shall not be restricted in any way whatsoever. The agreed conditions regarding maturity and notice period between deposit or participation fund account owners and credit institutions shall be reserved. The principles and procedures applicable to the implementation of this article shall be set by the Board.” is stated. According to this article, the depositor’s right to withdraw its deposits is secured by the public force and penal sanction with the exception of circumstances inflicted by laws and legislations and the contractual relationships. However, as it is also mentioned in the relevant clause, the provisions regarding the pledge in the TCC are reserved. Therefore, there is no legal arrangement restricting de facto the pledge over bank account by the bank.

kümleri ile diğer kanunların verdiği yetkiler ve koyduğu yükümlülükler saklı kalmak şartıyla mevduat ve katılım fonu sahiplerine ödenmesi gereken tutarları geri alma hakları hiçbir suretle sınırlandırılmaz. Mevduat veya katılma hesabı sahipleri ile kredi kuruluşları arasında vade ve ihbar süresi hakkında kararlaştırılan şartlar saklıdır. Bu maddenin uygulanmasına ilişkin usûl ve esaslar Kurulca belirlenir.” hükmü yer almaktadır. Bu hükme göre, mevduatı geri alma hakkı mevzuattan ve taraflar arasındaki sözleşmelerden doğan durumlar hariç olmak üzere, kamu gücü ve ceza yaptırımları ile güvence altına alınmıştır. Ancak ilgili hükümde de bahsedildiği üzere, TMK’nın rehne ilişkin düzenlemeleri saklı tutulmuştur. Dolayısıyla mevzuat açısından, mevduat hesabı üzerinde banka tarafından rehin kurulması açısından herhangi bir engel bulunmamaktadır.

B. Hesap Rehninin Özellikleri

Yukarıda da belirtildiği üzere mevduat rehni, alacağın rehni hükümlerine ve alacağın rehnine hakim olan ilke-

B. The Characteristics of Pledge over Bank Account

As stated above, the pledge over bank account subject to the basis of the pledge of debt and the principles pertaining to the pledge of debt. However, due to the content of pledge over bank accounts, some of the predominant principles of pledge of debt such as publicity are unable to be tackled under the title of the pledge over bank account.

1. The Principle of Being Accessory

The principle of being accessory as a corollary of pledge relations refers to a fact that the existence of right to pledge depends on the existence of principal debt-creditor relationship. Accordingly, the debt emanates from the principal debt and ceases as the principal debt-creditor relationship comes to an end. Thus, the princi-

lere tabidir. Ancak hesap rehni muhteviyatı gereği, kamuya açıklık gibi alacak rehnine hakim birtakım ilkeler hesap rehni başlığı altında ele alınmamaktadır.

1. Fer'ilik İlkesi

Rehin müessesinin doğal bir sonucu olan fer'ilik ilkesi, rehin hakkının varlığını rehne esas teşkil eden temel borç ilişkisinin varlığına bağlayan bir ilke olarak karşımıza çıkmaktadır. Zira rehin alacağı, asıl borcun doğumuyla doğar, sona ermesiyle sona erer. Bu nedenle geçerli bir rehin tesisi için, öncelikli olarak rehne esas teşkil eden alacağın geçerli olması gerekmektedir. Dolayısıyla mevduat üzerindeki rehin hakkının asıl alacak muaccel olmadan devri ve asıl alaktan bağımsız olarak devri de mümkün olmamaktadır.⁵ Nitekim, TMK'nın 954. maddesi uyarınca da ancak başkasına devredilebilen ve bağımsız nitelikteki alacaklar rehne konu teşkil edebilir.

pal debt subjected to debt-creditor relationship must be veridic for the establishment of a valid pledge relationship.⁵ Therefore, it is impossible for right to pledge to be assigned before the date of maturity and independently from the principal debt. In addition to that, according to the article 954 of the TCC, only alienable and independent debts can constitute basis for pledge relationships.

2. The Principle of Certainty

The content of pledge over bank account, as well as the debt securitized by this pledge relationship must be determined. Thus, the fact that the corporeal content of the pledge is not identified when the pledge is established on deposits will cause a violation of aforementioned principle of certainty. The reason for this is the necessity that rights in rem have to be constituted only on definite matters.⁶

3. The Principle of Subsidiarity

In the article 946 of the TCC, it is stated that. “*The creditor can request the foreclosure of the unsettled debt.*” Therefore, the creditor has a right to demand foreclosure when the principal debt is not paid by the debtor even though it is due. The process regarding the foreclosure will be handled separately in the related parts of this study below.

4. The Principle of Indivisibility

The content of pledge relationship includes the accessory rights attached to the principal debt of the pledge. In this way, the interests and other incomes deriving from this banking deposit are regarded as part of the content of pledge relationship. Hence the article 959 of the TCC indicates that the content of pledge will be including the capital as well as the profit shares and other periodic incomes such as interests that will be actualized later only if they are not due.

5. The Principle of Priority

More than one pledge can be established on a claim regardless of being a deposit. Therefore, in this situation, there shall be a priority system among these pledges. The method of portioning of the money, acquired with the foreclosure, between the pledgees becomes crucial when the creditor demands a foreclosure of the mentioned debt.

2. Belirlilik İlkesi

Mevduat üzerindeki rehinin hem kapsamının hem de rehinle temin edilen söz konusu alacağın belirli olması gerekmektedir. Zira, mevduat üzerinde rehin tesis edilirken rehin kapsamının maddi açıdan belirli olmaması, söz konusu belirlilik ilkesine aykırılık teşkil edecektir. Bunun sebebi ise, aynı hakların ancak belirli olan şeyler üzerinde kurulma zorunluluğudur.⁶

3. Talililik İlkesi

TMK'nın 946. maddesi “*Alacaklı, ödenmeyen alacağının rehinin paraya çevrilmesi yoluyla ödenmesini isteyebilir*” hükmünü haizdir. Dolayısıyla rehin alacaklısı, asıl alacağı muaccel olmasına rağmen ödenmemiş olması durumunda, rehinin paraya çevrilmesini talep etme hakkına sahiptir. Rehlin paraya çevrilme usulü, işbu çalışmamızın aşağıda yer alan ilgili kısımlarında da ayrıca ele alınacaktır.

4. Bölünmezlik İlkesi

Rehinin kapsamı rehin konusu alacağa bağlı fer'i hakları da içine almaktadır. Böylece, söz konusu mevduatta yer alan mevduata ait faizler, getiriler de banka tarafından rehinli konumdadır. Nitekim, TMK'nın 959. maddesinde mevduat hesabındaki anaparanın yanı sıra, sonradan tahakkuk edecek faizler gibi kâr payı ve diğer dönemsel gelir getiren alacakların da vadelerinin gelmemiş olması koşuluyla bu rehinin kapsamına dahil olacağı ifade edilmiştir.

5. Öncelik İlkesi

Bir alacak üzerinde, bu alacağın mevduat olmasına bakılmaksızın, birden fazla rehin kurulması mümkündür. Bu durumda koyulan rehinler arasında bir öncelik tesis edilmesi gerekmektedir. Alacaklının söz konusu rehin konusu alacağın paraya çevrilmesini talep etmesi durumunda, paraya çevirme sonucunda elde edilen paranın rehinli alacaklılar arasında nasıl paylaşılacağı önem kazanmaktadır.

C. Rehlin Borçlusunun Korunması

Rehinli alacaklı diğer bir deyişle banka, borçlu borcunu ifa etmediği durumda rehin konusu mevduat üzerinden alacağını tahsil etme yetkisine sahiptir. Bankalar özellikle kredi sözleşmelerinde, kredi taksitlerinden birinin

C. The Protection of Pledger

Pledgee of the pledge relationship, in other words the bank, is authorized to demand foreclosure in case of a default by the debtor. Banks, especially in loan agreements, insert provisions stating that in the event of default regarding one of the installments, all the other installments will become due. Turkish Consumer Protection Law⁷ (“TCPL”) dated 6502 contains some provisions in order to avoid the exploitation of the consumers with credit debt. In this manner, in the article 28 of the TCPL it is stated that “*In fixed term loan agreements, in the event that the debtor went into default, if the creditor reserves his right to demand the whole amount of the credit, the creditor is authorized to exercise his right only if the debtor failed to fulfill his obligation in due time for at least two consecutive installments and the creditor fulfilled his obligations regarding the loan agreement. For the creditor to be able to exercise his right of demanding the whole amount, the creditor must give the consumer a notice regarding maturity of the installments by giving at least thirty days of time*”. Therefore, all aforementioned conditions must be covered in order for all remaining installments to become due and for the bank to collect them.

D. Pledge over Bank Account as a Type of Security

Since there is a remarkable increase in the amount of loan agreements, banks demand real securities in addition to the personal securities. Pledge over bank account, as mentioned above, is one of the security types that has been prominent in practice during the recent years. Pledge over bank account explicitly constitutes a restriction of the disposal of the deposit under the bank's responsibility to the depositor and by this way the bank securitizes itself by controlling the deposit in exchange for loaned amount.

ödenmemesi durumunda kalan taksitlerin muaccel hale geleceği konusunda hüküm koymaktadır. Burada tüketici niteliğindeki kredi borçlularının sömürülmesini önlemek amacıyla 6502 sayılı Tüketicilerin Korunması Hakkında Kanun⁷'de (“TKHK”) birtakım düzenlemeler mevcuttur. Bu minvalde, TKHK'nın 28. maddesinde “*Belirli süreli kredi sözleşmelerinde tüketicinin taksitleri ödemede temerrüde düşmesi durumunda, kredi veren, borcun tamamının ifasını talep etme hakkını saklı tutmuşsa, bu hak ancak kredi verenin bütün edimlerini ifa etmiş olması, tüketicinin de birbirini izleyen en az iki taksidi ödemede temerrüde düşmesi hâlinde kullanılabilir. Kredi verenin bu hakkı kullanabilmesi için tüketiciye en az otuz gün süre vererek muacceliyet uyarısında bulunması zorunludur.*” hükmü yer almaktadır. Bu sebeple, tüketici niteliğindeki kredi borçlusunun kalan tüm kredi taksitlerinin muaccel olması ve bankanın bunları tahsil edebilmesi için bu maddede sayılı şartların yerine gelmiş olması gerekmektedir.

D. Bir Teminat Türü Olarak Hesap Rehni

Kredi alımlarının yaygınlaşması sebebiyle bankalar kredi verirken kişisel teminatlar yanında birtakım aynı teminatlar da talep etmektedir. Uygulamada son yıllarda karşımıza çıkan bir teminat türü de yukarıda da bahsedildiği üzere hesap rehnidir. Kredi borcuna karşılık alınan bu teminat, mevduat sahibinin, bankanın uhdesindeki mevduatı üzerinde tasarruf etmesi konusunda bir kısıtlama getirmektedir ve bu şekilde bankanın alacağı teminat altına alınmış olur.

III. HESAP REHNİNİN ÜÇÜNCÜ KİŞİLERE OLAN ETKİSİ

Bilindiği gibi bir kişinin bankada mevduat hesabı oluşturması halinde banka ile aralarında sözleşmesel bir ilişki meydana gelecektir. Banka, genellikle kredi sözleşmelerinde, kendi menfaatlerini gözeterek kredi

FOOTNOTE

¹ Official Gazette (OG), dated 01.11.2005 and numbered 25983.

² After the establishment of the deposit account agreement, there is a debt - credit relationship consisting of the claim of the depositor up to the amount which has been locked up by the depositor, between the bank and depositor. There is a doctrinal dispute in respect that this debt - credit relationship

is attorney agreement, loan agreement, irregular deposit or mixed contract and the dominant view is that the nature of this legal relationship is a mixed contract.

³ Meryem Acar, Tasarruf Mevduatı Üzerinde Rehin, Ankara University Social Sciences Institute, Master Thesis, Ankara 2015, p.58.

⁴ OG, dated 08.12.2001 and numbered 24607.

⁵ Acar, p.64.

⁶ Acar, p.69.

⁷ OG, dated 28.11.2013 and numbered 28835.

⁸ Kemal Oğuzman/Nami Barlas, Medeni Hukuk, İstanbul 2010, p.144.

⁹ Supreme Court General Assembly, dated 21.9.2011, numbered E. 2011/17-513, K. 2011-549.

III. THE EFFECTS OF PLEDGE OVER BANK ACCOUNT TO THIRD PARTIES

As it is commonly known, a contractual relationship with the bank shall occur when a person decides to open a bank account. Generally in loan agreements, banks try to insert a provision with the intent of securing its interests, revealing that the bank has the right to pledge and retention regarding all rights and claims of the debtor of the loan agreement in the bank account. There is no doubt that these provisions inserted by the bank will highly affect some of the contractual relationships between the debtor and the third parties. The concept of pledge over bank account, which is the subject of this study, is a right in rem which is put in the debtor's deposit account while forming a ground for real security. Rights in rem are absolute rights and the holder of the right in rem, in this case the bank, has a right to require abidance from the third parties regarding exercising of this right.⁸ Therefore, in the case that a third party has a claim on a bank account; the pledgee, in this case the bank will object by revealing his right to pledge.

Moreover, in the event of a claim for compulsory execution of the creditor by the third party and attachment of the deposit account, an objection by the bank can be made based on the right of pledge. This objection declared by the bank has the legal status of a vindicatory claim or an action. Hence the third party will have no right of objection to the vindicatory claim of the bank.⁹

IV. HOW IS PLEDGE OVER BANK ACCOUNT ESTABLISHED AND TERMINATED?

A. Establishment of Pledge over Bank Account

As mentioned above, pledge over bank account is subject to the "pledge of debt" provisions stipulated in the TCC. Accordingly, the depositor is positioned as the

borçlusunun bankadaki tüm hak ve alacakları üzerinde bankanın rehin ve hapis hakkına sahip olacağına ilişkin hüküm koymaktadır. Bankanın, kendi alacaklarını teminat altına almak amacı ile sözleşmede yer almasını sağladığı bu hükümler, hiç şüphesiz mevduat sahibinin üçüncü kişilerle girmiş olduğu bazı sözleşmesel ilişkileri de etkileyecektir. İşbu çalışmamızın konusu olan hesap rehni ise, banka tarafından borçlunun mevduat hesabı üzerinde tesis edilen ve bankaya aynı teminat sağlayan bir haktır. Aynı haklar, mutlak hak vasfı taşımakta olup, hak sahibi, ki bu durumda banka, üçüncü kişilere karşı bu hakkına riayet edilmesini talep etmek hakkına sahiptir.⁸ Dolayısıyla banka, mevduat üzerinde üçüncü kişilerin hak iddia etmesi durumunda, rehin hakkı olduğunu ileri sürerek itiraz edecektir.

Ayrıca mevduat alacaklısının üçüncü kişi tarafından cebri icra yoluyla takibi ve mevduat hesabının haczinin istenmesi halinde banka tarafından rehin hakkına dayanılarak itiraz edilebilecektir. Bu itiraz, bir istihkak iddiası niteliğindedir. Dolayısıyla söz konusu mevduatın haczedilmesi için gelen üçüncü kişi, bankanın bu istihkak iddiası karşısında herhangi bir itirazda bulunma hakkına sahip olmayacaktır.⁹

IV. HESAP REHNİ NASIL KURULUR VE KALDIRILIR?

A. Hesap Rehninin Kurulması

Yukarıda da belirtildiği üzere hesap rehni, TMK nezdinde düzenlenen "alacağın rehni" hükümlerine tabidir. Nitekim mevduat sahibi söz konusu hesapta mevcut bakiyesi açısından bankaya karşı alacaklı konumunda yer almaktadır.

Yukarıda da ifade edildiği gibi, alacak üzerinde rehin kurulabilmesi, öncelikle alacağın bağımsız olarak temlike elverişli olması ve para ile değerlendirilebilir olmasına

DİPNOT

1 01.11.2005 tarih, 25983 sayılı Resmî Gazete (RG).

2 Mevduat hesabı sözleşmesi kurulduktan sonra, banka ile mevduat sahibi arasında, mevduat sahibinin bankaya karşı yatırdığı miktar kadar alacak hakkını içeren bir borç ilişkisi meydana gelmektedir. Burada taraflar arasındaki hukuki ilişkinin niteliği konusunda doktrinde bu ilişkinin vekalet sözleşmesi, karz sözleşmesi, usulsüz tevdi ya da karma sözleşme

olduğu hususunda tartışmalar mevcut olmakla beraber hakim görüş söz konusu hukuki ilişkinin niteliğinin karma bir sözleşme olduğu kanaatindedir.

3 Meryem Acar, Tasarruf Mevduatı Üzerinde Rehin, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Ankara 2015, s.58.

4 08.12.2001 tarih ve 24607 sayılı RG.

5 Acar, s.64.

6 Acar, s.69.

7 28.11.2013 tarih ve 28835 sayılı RG.

8 Kemal Oğuzman/Nami Barlas, Medeni Hukuk, İstanbul 2010, s.144.

9 Yargıtay Hukuk Genel Kurulu, T. 21.9.2011, E. 2011/17-513, K. 2011-549.

creditor with regard to his available balance in the relevant account.

As stated above, the establishment of pledge of debt is primarily appurtenant to the fact that it is independently alienable and pecuniary. As for debts being yet non-existent but prospective or conditional, the right to pledge arises with the birth of principal claim. If the principal claim is divisible, a partial pledge can be constituted.

Pledge over bank account can be established by a legal act or rarely by legislations¹⁰ or the court decisions.¹¹

Since the pledge over bank account is subject to the provisions pertaining to pledge of debt, it can be established only by way of pledge contracts drawn up in written form. Hence, according to the article 955 of the TCC, there must be a written pledge contract for both the documented debts and non-documented debts and the documents of the documented debts must be committed. Requirement of a written form manifests as a condition of validity. Therefore, the pledge over bank account is established by constituting a written pledge contract. From this point of view, it must be discussed whether the delivery of bank book to establish a pledge over bank account is needed or not. The authors defending the idea that a bank book is a kind of debenture¹² point out that a written form of pledge contract is sufficient for the establishment of pledge over bank account and there is no need for the delivery of a bank book, even though¹³ some authors indicate that the delivery of a bank book to the pledgee is needed along with the establishment of a written form of pledge contract. Our perspective urges us to state that since the demand of the depositor to take the deposited amount back is not up to any kind of debenture, there shall not be any obligation or liability regarding the delivery of a bank book.

Right after the signing of the pledge contract, the bank annotates pledge on the deposit account. According to article 959 of the TCC, unless otherwise agreed by the parties, the content of pledge will be including capital as well as accrued interest.¹⁴

The issue of the necessity of giving a notice by the bank to the depositor must be evaluated separately in the event of the existence of the provisions about authorizing the bank to restrict the will of the depositor and predestining on the bank account on the pledge contract executed between the pledgee and the pledger. In the

bağlıdır. İleride doğacak olan veya şarta bağlı olan alacaklarda ise rehin hakkı alacağın doğması ile oluşur. Alacak bölünebilir nitelikte ise alacağın belirli bir bölümü üzerinde de rehin hakkı tesis edilebilir.

Mevduat rehni bir hukuki işlemle kurulabileceği gibi istisnai olarak kanun hükmü¹⁰ uyarınca veya mahkeme kararıyla¹¹ da kurulabilmektedir.

Hesap rehni, alacağın rehnine ilişkin hükümlere tabi olması sebebiyle ancak yazılı bir rehin sözleşmesinin yapılması ile kurulabilmektedir. Nitekim TMK'nın 955. maddesi gereğince, senede bağlanmış olan veya olmayan alacakların rehni için rehin sözleşmesinin *yazılı şekilde yapılması* ve senede bağlı alacaklarda senedin teslim edilmesi gerekmektedir. Yazılı şekil bir geçerlilik şartıdır. Dolayısıyla rehin sözleşmesinin akdedilmesiyle birlikte mevduat üzerinde rehin hakkı kurulmuş olmaktadır. Bu noktada, ayrıca mevduat rehninde mevduat hesap cüzdanının tesliminin gerekli olup olmadığından söz etmek gerekmektedir. Mevduat hesap cüzdanının borç senedi niteliğini haiz olduğunu düşünen yazarlar¹² yazılı rehin sözleşmesinin mevduat rehninin kurulması için yeterli olduğunu ayrıca mevduat hesap cüzdanının teslim edilmesinin gerekli olmadığını savunmaktadır. Kimi yazarlar¹³ ise aksine, rehin hakkının tesis edilebilmesi için yazılı rehin sözleşmesi yanında mevduat hesap cüzdanının da rehin alana teslim edilmesi gerektiği görüşündedir. Kanaatimizce mevduatı talep hakkı senede bağlı olmadığından ayrıca mevduat hesap cüzdanının rehin alana teslimi zorunlu olmamalıdır.

Hesap rehin sözleşmesinin imzalanmasının ardından banka, mevduat üzerine rehin kaydı koymaktadır. TMK'nın 959. maddesi uyarınca, taraflarca aksi kararlaştırılmadıkça rehlin kapsamına mevduat hesabındaki anaparanın yanı sıra sonradan tahakkuk edecek faizler de girmektedir.¹⁴

Rehin alan ve rehin veren arasında akdedilmiş olan rehin sözleşmesinde bankanın, mevduat sahibinin hesabı üzerinde tasarruf edebilme ve/veya sınırlama yetkisi olduğuna ilişkin bir hükmün yer alması halinde mevduat sahibine karşı bir bildirim yükümlülüğü bulunup bulunmadığını ayrıca değerlendirmek gerekecektir. Rehin sözleşmesinde bankanın mevduat sahibinin tasarruf yetkisini sınırlandırdığı durumlarda, bildirimde bulunması gerektiği konusunda bir hükmün yer alması halinde şüphesizdir ki bankanın sözleşmede yer alan bu yükümlülüğünü yerine getirmek durumunda olacaktır.

case that there is a provision regarding the obligation of the pledgee to give a notice in the contract where the bank restricts the dispositive force of the depositor, the bank must fulfill that obligation included in the contract. If there is no provision regarding this notification, then the bank must notify the pledger to not damage the depositor in accordance with the good faith principle in legal transactions.¹⁵

B. The Termination of Pledge over Bank Account

1. The Termination of Pledge Due to the Termination of Principal Claim Securitized by Pledge over Bank Account

Since the pledge hinges upon the principal claim, the pledge terminates with the end of the principal claim. Hence the fulfillment, impossibility of performance,

Böyle bir hükmün sözleşmede yer almaması halinde dürüstlük kuralı gereğince mevduat sahibini herhangi bir zarara uğratmamak adına bankanın yine bir bildirim yapması gerekmektedir.¹⁵

B. Hesap Rehninin Sona Ermesi

1. Mevduat Rehninin Temin Ettiği Alacağın Sona Ermesi Sebebiyle Rehnin Sona Ermesi

Rehnin alacağa bağlı bir hak olması dolayısıyla alacağın sona ermesiyle birlikte rehin de sona ermektedir. Böylece alacağın ifa, ifa imkânsızlığı, alacaklı ve borçlu sıfatlarının birleşmesi, yenileme, takas vb. sebeplerle sona ermesi halinde mevduat rehni de sona erer. Bununla birlikte cari hesap sözleşmelerinde mevduat rehni, bakiye için varlığını sürdürür. Zira 6098 sayılı Türk Borçlar Kanunu¹⁶'nın ("TBK") 134. maddesinin ikinci fıkrasında hesabın kesilmiş ve hesap sonucunun diğer

unification of debtor and creditor in one legal entity, renewal of the contract or set off agreements cease the principal claim and therefore the pledge. However, in current account agreements, the pledge continues on remaining account. In addition to that, in the second paragraph of the article 134 of the Turkish Code of Obligations numbered 6098¹⁶ (“TCO”) it asserts that if the account is closed and approved by the other party, then this shall mean the renewal of the obligation and, unless otherwise agreed, the fact that the account is closed and approved does not terminate the security. Therefore, even if the debts registered in the account are removed when the account is closed and with the approval of the other party, the pledge will continue on the remaining amount.¹⁷ In a similar vein, the article 159 of the TCO states that the prescription will not be suspended when the obligation is secured by chat-

tarafça kabul edilmiş olması durumunda, borcun yenilenmiş olacağı ve aksi kararlaştırılmadıkça, hesabın kesilip sonucunun kabul edilmiş olmasının güvenceyi sona erdirmeyeceği kabul edilmiştir. Dolayısıyla hesapta kayıtlı olan alacaklar, hesabın kesilmesi ve tarafların kabul etmesiyle sona ermiş olsa da arta kalan bakiye için rehin hakkı devam etmektedir.¹⁷ Benzer bir şekilde, TBK’nın 159. maddesinde de alacağın bir taşınır rehniyle güvence altına alınmış olmasının söz konusu alacak için zamanaşımının işlemesine engel olmayacağı, bununla birlikte alacaklının hakkını mevcut rehinden alma yetkisinin devam edeceği belirtilmiştir.

2. Rehin Hakkının Doğrudan Sona Ermesi

Rehin konusu alacağın sona ermesi durumunda kural olarak mevduat rehni de sona ermektedir. Bununla

tel pledge and the pledgee will still have the right to demand foreclosure for the current subject of pledge.

2. Direct Termination of the Right to Pledge

In principle, extinction of claim of subject causes the extinction of pledge over bank account; however, closing the bank account does not necessarily mean the extinction of pledge relationship. As an example, the fact that the depositor withdraws his money from the bank does not necessarily mean the extinction of pledge constituted on behalf of the pledgee.¹⁸

3. Foreclosure of Pledge

In a pledge relationship, although pledge over bank account is validly established, the pledger continues to en-

birlikte, mevduat hesabının kapatılması her durumda mevduat rehнинin sona ereceği anlamına gelmemelidir. Örneđin; mevduat sahibinin mevduat hesabından para çekmesi, rehinli alacaklı lehine tesis edilen mevduat rehнинin de sona erdiği anlamına gelmemektedir.¹⁸

3. Rehlin Paraya Çevrilmesi

Bir alacak rehni ilişkisinde rehin veren, hak veya alacak üzerinde rehin hakkının kurulmasına rağmen hak sahipliği sıfatını korumaya devam etmektedir. Ancak bu durumda rehin veren, borcun ifa edilmemesi halinde rehnedilen hak veya alacağın paraya çevrilmesi suretiyle rehinli alacaklıya, alacağını tahsil etme imkanı tanımaktadır. Bu şekilde, rehin alanın alacağı tatmin edildiği vakit, alacak rehni sona ermektedir. Bilindiği gibi teslimle bağlı rehlin hükümleri, aksine bir hüküm bulunma-

joy his ownership of right. However, in this case, if the pledger fails to fulfill his obligations, the pledgee is allowed to demand foreclosure in order to cover his claim and further losses. In this way, when the creditor decides to collect his receivables by foreclosure, the foreclosure will cease the pledge relationship over the debt. As it is commonly known, unless otherwise provided, the provisions pertaining to the dead pledge will be mostly applied to pledge relationships over debts as well. Therefore, according to the Execution and Bankruptcy Code (“EBC”)¹⁹ numbered 2004, the foreclosure of pledge claims may be exercised in two ways which are proceeding with judgement or without judgement.

Execution proceeding without judgement is initiated, similar to the general lien, by preparing a formal execution request and delivering it to a competent execution office by the creditor. The EBC article 146 asserts that competent execution office, with the payment order, manifests to a debtor that the debtor has only fifteen days to pay his debt and after these fifteen days the pledged assets will be foreclosed and if the debtor does not object to this execution in seven days, the execution process will be regarded as acknowledged by the debtor. In the case that the debtor objects only to the right to pledge of the pledgee, it will mean that the debtor recognizes principal claim of the creditor which enables the creditor to follow his claim dependent to the general rules of seizure. In this case, the debtor recognizes the existence of the right to pledge if he does not object in seven days.²⁰

The EBC acknowledges another opportunity, which is known as proceeding with judgement, for the creditors to collect their receivables and obtain the payments of

dıkça, alacak rehni ilişkilerine de uygulanır. Bu sebeple, rehnedilen alacaklar, 2004 sayılı İcra ve İflas Kanunu¹⁹ (“İİK”) hükümleri çerçevesinde ilamlı veya ilamsız takip yolları ile paraya çevrilebilir.

Rehnedilen alacağın ilamsız takip yoluyla paraya çevrilmesi, genel haciz yoluna benzer bir şekilde takip talebi hazırlanması ve bu talebin de ilgili icra dairesi gönderilmesi suretiyle sağlanır. İİK’nın 146. maddesine göre, icra dairesi, borçluya göndereceği bir ödeme emriyle borçlunun sahip olduğu ödeme süresinin on beş gün olduğunu, bu sürenin geçirilmesi halinde rehnin satılarak paraya çevrileceğini ve yedi gün içerisinde borçlunun itiraz etmemesi durumunda rehnin paraya çevrilmesi yoluyla takip edilmesini kabul etmiş sayılacağını bildirir. Borçlunun sadece rehni hakkının varlığına itiraz etmesi halinde, borçlu, alacak miktarını kabul etmiş olur ki bu da alacaklıya alacağını genel haciz hükümlerine bağlı olarak takip etme imkanı yaratır. Bu durumda borçlunun yedi gün içerisinde itiraz etmemesi durumu rehni hakkının varlığını kabul ettiğini gösterir.²⁰

Rehni paraya çevrilmesi hususunda İİK’nın tanıdığı bir başka imkân da ilamlı takiptir. İlamlı takipte özellik arz eden husus, rehnedilen alacağın ilamlı takip için İİK’nın 38. maddesinde yer alan ve ilam niteliği taşıyan belgelerden biri ile tespit edilmesinin gerekliliğidir. Bu belgeler kanunda, mahkeme huzurunda yapılan sulhlar, kabuller ve para borcu ikrarını havi re’sen tanzim edilen noter senetleri, istinaf ve temyiz kefaletnameleri ile icra dairesindeki kefaletler olarak belirtilmiştir. İlamlı takip talebi ile icra müdürü, İİK kapsamında borçluya yedi günlük ödeme süreli bir icra emri gönderir. Borçlunun yedi gün içinde borcunu ödememesi ve icrayı erteleyen herhangi bir mahkeme kararının bulunmaması duru-

FOOTNOTE

10 According to the article 863 of Turkish Civil Code, since the pledge on real estate property contains the rental incomes, in a case that rental incomes are deposited to a bank account, these rental incomes will also be considered as a content of pledge over bank account.

11 Although there is a contractual relationship between the pledgee and pledger, pledger does not fulfill its obligations, the courts can decide on the establishment of pledge.

12 İbrahim Kaplan, Banka Sözleşmeleri, Dayınlırlı Hukuk Yayınları, Ankara 1996, p.145; Mustafa Çeker, Hukuki Yönüyle Banka Mevduatı, Ankara 2004, p. 161.

13 Lale Sirmen, Alacak Rehni, Ankara 1990, p. 44; Oruç Hami Sener, Banka Mevduatı ve Hukuku Niteliği, Ankara 2005, p.18.

14 TCC Art. 959: “In a case that interests and rental incomes and other periodic incomes are considered in the content of pledge only if these debts are not mature unless otherwise agreed. Debts being mature, cannot be subject to a pledge relationship. If specific debentures are organized regarding these kinds of incomes, unless otherwise agreed, requirements as to establish must be covered in order for them to be subject to a pledge contract.”

15 Acar, p.109.

16 OG dated 04.02.2011 and numbered 27836. It entered into force on 01.07.2011.

17 Seda İrem Çakırca, Adı Alacakların Rehni, İstanbul 2006, p. 67.

18 Acar, p.146.

19 OG dated 19.06.1932 and numbered 2128. It entered into force on 04.11.1932.

20 Çakırca, p. 73. Baki Kuru/Ramazan Arslan/Ejder Yılmaz, İcra ve İflas Hukuku, Ed.24 , Ankara 2010, p. 131.

the debts. The characteristic attribute of proceeding with judgement is that the claim of the creditor must be identified by one of the written formal documents stated in the article 38 of the EBC. These documents are amicable settlements before the court, recognition of the debts, notarial deeds declaring the recognition of the debts, surety bonds recognized by the Supreme Court and execution offices. Execution office delivers the debtor or an order of execution declaring the debtor has seven days to pay his debt. In a case that the debtor does not pay his debt in seven days and there is no court decision delaying the execution then the debt will be foreclosed according to the rules governing seizure under paragraph g of the article 150 of the EBC.

In the event that there are not any objections to the garnishment in seven days or that the objection is cancelled before the court in accordance with the recourse of the pledgee of the pledge relationship or that it is removed by the enforcement court; the pledgee may request the deposit money. This statement is backed by the fact that the deposit money is a pecuniary claim. In the event of a pledge over pecuniary claim, purchase is not needed in terms of foreclosure. Within this framework, the pledgee of the pledge relationship can request to call in the deposit money in compliance with the sub-paragraph e of the article 150 of the EBC.

V. CONCLUSION

To sum up, there must be a contractual relationship found between the depositor and the bank in order to open up a bank account. What lies behind this contractual relationship is that the depositor stands as the creditor since he deposits valuable papers, capital, or as-

munda, İİK'nın haczi düzenleyen 150. maddesi g bendi uyarınca, borç tahsil edilecektir.

Yedi gün içinde ödeme emrine itiraz edilmemesi halinde veya yapılan itirazın rehinli alacaklının başvurusu üzerine mahkeme tarafından iptal edilmesi veya icra mahkemesi tarafından kaldırılması halinde rehinli alacaklı, mevduatın kendisine ödenmesini talep edebilecektir. Zira mevduat alacağı bir para alacağıdır. Para alacaklarının rehini durumunda ise, rehlin paraya çevrilmesi bakımından satışa gerek bulunmamaktadır. Bu kapsamda rehinli alacaklı İİK'nın 150. maddesinin e bendi uyarınca mevduatın kendisine ödenmesini isteyebilir.

V. SONUÇ

Bir banka hesabının açılması banka ile müşterisi arasındaki sözleşmesel ilişkinin kurulmasıyla gerçekleşir. Bu sözleşmesel ilişkinin temelinde, banka hesabına yatırılan herhangi bir kıymetli evrak, sermaye ya da değer sebebiyle mevduat sahibinin alacaklı, bankanın da borçlu konumunda olması yer alır. Rehin hakkı, TMK uyarınca düzenlenen, sahibi olduğu kişiye aynı bir teminat sağlayan bir hak olarak karşımıza çıkmaktadır. Rehin hakkı; taşınmaz, taşınır, hak veya alacaklar üzerinde tesis edilebilen bir aynı hak olup rehin hakkının tesisi rehin hakkına konu olacak eşya, alacak veya hakkın bağımsız ve devredilebilir olmasına bağlıdır. Alacağın rehini söz konusu olduğunda TMK kapsamında aksine bir hüküm bulunmadıkça, teslimine bağlı rehlin hükümleri alacağın rehinine de kıyasen uygulanacaktır.

Hesap üzerinde rehin tesisi de yukarıda belirtilen borç ilişkisi sebebiyle alacağın rehini hükümlerine dayanmaktadır. Hesap üzerinde rehin tesisi genellikle banka

DİPNOT

10 TMK'nın 863. maddesi hükmü gereğince, rehinli bir taşınmaz üzerinden elde edilen kira bedelleri de rehin kapsamında değerlendirilmekte olup bu alacağın mevduat hesabına yatırılması durumunda mevduat rehinden söz edilmesi mümkündür.

11 Rehin veren ve rehin alan arasında bir borçlandırıcı işlem olmasına rağmen rehin verenin borcunu yerine getirmemesi halinde mahkeme tarafından rehin kurulması yönünde bir hüküm verilebilecektir.

12 İbrahim Kaplan, Banka Sözleşmeleri, Ankara 1996, s.145; Mustafa Çeker, Hukuki Yönüyle Banka Mevduatı, Ankara 2004, s. 161.

13 Lale Sirmen, Alacak Rehni, Ankara 1990, s. 44; Oruç Hami Sener, Banka Mevduatı ve Hukuki Niteliği, Ankara 2005, s.18 .

14 TMK md. 959: "*Faiz veya kar payı gibi dönemsel gelir getiren alacakların rehnedilmiş olması halinde, aksi kararlaştırılmış olmadıkça, bunlardan yalnız vadeleri henüz gelmemiş olanlar rehlin kapsamına girer ve rehin, vadeleri geçmiş olan edimleri kapsamaz. Bu tür yan edimler için özel senetler düzenlenmiş ise, aksi kararlaştırılmış olmadıkça, bunların rehin kapsamına girmesi, sekil koşullarına uygun olarak rehnedilmelerine bağlıdır.*"

15 Acar, s.109.

16 04.02.2011 tarih ve 27836 sayılı RG'de yayımlanmış ve 01.07.2012 tarihinde yürürlüğe girmiştir.

17 Seda İrem Çakırca, Adi Alacakların Rehni, İstanbul 2006, s. 67.

18 Acar, s.146.

19 19.06.1932 tarih ve 2128 sayılı RG'de yayımlanmış ve 04.11.1932 tarihinde yürürlüğe girmiştir.

20 Çakırca, s. 73; Baki Kuru/Ramazan Arslan/Ejder Yılmaz, İcra ve İflas Hukuku, 24. Bası, Ankara, 2010, s. 131.

sets and the bank stands as the debtor. Right to pledge is governed under the Turkish Civil Code and it maintains real security for the pledgee party of the contract. Right to pledge is a right in rem which can be established on movables, immovables and claims. The validity of lien hinges upon the things, debts and rights being independent and alienable. When it comes to pledge of debt, the provisions regarding right to pledge, unless otherwise provided under the TCC, will be applied to the pledge of debt by analogy.

The establishment of pledge over bank account is subject to the provisions of pledge of debt along with a debt-creditor relationship. Generally, the provisions regarding pledge over bank account is governed under the deposit account agreement and the bank has a right of retention and lien over the bank account and all other claims raised by the depositor. This study herein clearly demonstrates that by pledge over bank account, the bank both securitizes the collection of its receivables and raises vindicatory claim against the third party creditors of the depositor. In conclusion, the reason that pledge over bank account is handled in this study is that nowadays the business life and economic conditions forces credit corporations for institutionalization and the pledge over bank account plays a crucial role for collecting receivables and obtaining payments. ■

ile mevduat sahibi arasında kurulan sözleşmelerde hüküm altına alınmaktadır ve banka, hesap sahibinin tüm hak ve alacakları üzerinde rehin hakkına sahip olmaktadır. İşbu çalışmamızda da görülmektedir ki banka, hesap üzerinde rehin tesisi yoluyla hem kendisinin hesap sahibinden olan alacaklarını aynı bir teminat altına almakta hem de hesap sahibinin borçlularına karşı istihkak iddiası ile savunma imkanını kazanmaktadır. Mevduat rehini, ticari hayatın ve iktisadi şartların kredi kuruluşlarını kurumsallaşmaya yönlendirdiği bu dönemde, alacağın temini ve tahsili açısından önem arz etmekte olduğundan işbu çalışmaya konu edilmiştir. ■

BIBLIOGRAPHY KAYNAKÇA

Baki Kuru/Ramazan Arslan/Ejder Yılmaz, İcra ve İflas Hukuku Ders Kitabı, Ed. 24, Ankara 2010

İbrahim Kaplan, Banka Sözleşmeleri, Ankara 1996

Lale Sirmen, Alacak Rehni, Ankara 1990

M. Kemal Oğuzman/Nami Barlas, Medeni Hukuk, İstanbul 2010

Meryem Acar, Tasarruf Mevduatı Üzerinde Rehin, Ankara University Social Sciences Institute, Master Thesis, Ankara 2015

Mustafa Çeker, Hukuki Yönüyle Banka Mevduatı, Ankara 2004

Oruç Hami Sener, Banka Mevduatı ve Hukuku Niteliği, Ankara 2005

Seda İrem Çakırca, Adi Alacakların Rehni, İstanbul 2006

Baki Kuru/Ramazan Arslan/Ejder Yılmaz, İcra ve İflas Hukuku Ders Kitabı, 24. Bası, Ankara 2010

İbrahim Kaplan, Banka Sözleşmeleri, Ankara 1996

Lale Sirmen, Alacak Rehni, Ankara 1990

M. Kemal Oğuzman/Nami Barlas, Medeni Hukuk, İstanbul 2010

Meryem Acar, Tasarruf Mevduatı Üzerinde Rehin, Ankara University Social Sciences Institute, Master Thesis, Ankara 2015

Mustafa Çeker, Hukuki Yönüyle Banka Mevduatı, Ankara 2004

Oruç Hami Sener, Banka Mevduatı ve Hukuku Niteliği, Ankara 2005

Seda İrem Çakırca, Adi Alacakların Rehni, İstanbul 2006